

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: J. K.
X
zastoupen Mgr. Tomášem Maxou, advokátem
Petrská 1136/12, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: Krajský úřad Jihomoravského kraje
Žerotínovo náměstí 3, 601 82 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 4. 2023, č. j. JMK 52993/2023,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Správní orgány uznaly žalobce vinným ze spáchání přestupku řízení motorového vozidla bezprostředně po požití návykové látky nebo v době, kdy byl stále pod jejím vlivem. Žalobce namítá, že nenaplnil subjektivní stránku přestupku. Nebyl a ani si nemohl být vědom toho, že je pod vlivem návykové látky. Ke spáchání přestupku nedošlo. Soud proto musel posoudit, zda spisový materiál obsahuje dostatečný podklad ke shledání viny žalobce za daný přestupek.

II. Skutkové okolnosti a rozhodnutí správních orgánů

2. Žalobce dne 23. 10. 2022 zastavila a kontrolovala hlídka policie. Po zastavení ho policisté vyzvali k podrobení se testu na alkohol a jiné návykové látky. Žalobce souhlasil. Vyšel mu pozitivní výsledek na látku „Cocain“. Policisté žalobce o tomto výsledku poučili. Následně vyzvali žalobce k podstoupení odborného lékařského vyšetření spojeného s odběrem biologického materiálu (žilní krev a moč). Žalobce také souhlasil. Po převozu do zásahové stanice Psychiatrické nemocnice Brno proběhlo vyšetření. U žalobce se zjistila přítomnost 26, 0 ng/ml benzoylecgoninu (metabolit kokainu). Jde o nadlimitní hodnotu podle nařízení vlády č. 41/2014 Sb., o stanovení jiných návykových látek a jejich limitních hodnot, při jejichž dosažení v krevním vzorku řidiče se řidič považuje za ovlivněného takovou návykovou látkou („nařízení vlády“). Nadlimitní hodnota zakládá domněnku ovlivnění takovou návykovou látkou. Policisté poučili žalobce o podezření, že je odpovědný z přestupku podle § 125c odst. 1 písm. c) [dřívější úpravy b) – pozn. soudu]. Téhož dne ho v 17:50 propustili na místě silniční kontroly.
3. Se žalobcem nejprve probíhaly úkony trestního řízení. V jejich rámci vznikl dne 27. 12. 2022 i znalecký posudek z oboru toxikologie. Vyplynulo z něj, že se v krvi žalobce prokázalo 26, 0 ng/ml benzoylecgoninu. Znalecký posudek popsal i vliv kokainu na řízení (blíže viz bod 24 níže). Dne 10. 1. 2023 policie postoupila věc Městskému úřadu Šlapanice, odboru dopady („městský úřad“).
4. Městský úřad rozhodnutím ze dne 22. 2. 2023, č. j. SLP-OD/16562-23/TYL („rozhodnutí městského úřadu“), uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. c) ve spojení s § 5 odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu. Žalobci uložil pokutu ve výši 2 500 Kč a zákaz činnosti v podobě zákazu řízení motorových vozidel na dobu šesti měsíců.
5. Žalobce se proti rozhodnutí městského úřadu odvolal. Namítal zejména, že městský úřad neprokázal jeho ovlivnění návykovou látkou. Městský úřad se nezabýval subjektivní stránkou přestupku. Benzoylecgonin je psychicky neaktivní metabolit kokainu. Jako takový neovlivňuje žalobce a jeho řidičské schopnosti. Jeho nález v krvi žalobce v nadlimitní hodnotě neznamená automaticky spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. c) zákona o silničním provozu. Jeho skutková podstata předpokládá právě ovlivnění řidičských schopností. Navíc ze záznamů ve spisu z doby silniční kontroly a lékařského vyšetření nevyplývá, že by policisté či lékař zaznamenali nějakou známku ovlivnění návykovou látkou. Ani sám žalobce si nebyl vědom, že má tuto látku v krvi a že by ho mohla ovlivňovat.
6. Žalovaný rozhodnutím ze dne 5. 4. 2023, č. j. JMK 52993/2023 („rozhodnutí žalovaného“), potvrdil rozhodnutí městského úřadu. Z provedených důkazů podle něj jasně plyne, že žalobce řídil motorové vozidlo bezprostředně po užití návykové látky nebo v době, kdy ještě byl pod vlivem takové látky.

III. Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

7. Žalobce namítá, že nenaplnil subjektivní stránku přestupku. K jejímu naplnění by mohlo dojít pouze tehdy, pokud by žalobce mohl vědět, že je pod vlivem návykové látky. Benzoylecgonin je ovšem neaktivní metabolit kokainu. Nemá žádný vliv na psychiku ani řidičské schopnosti žalobce. Obdobně se vyjádřilo i trestní kolegium Nejvyššího soudu ve svém stanovisku ze dne 21. 10. 2020, Tpjn 300/2020. Podle něj je benzoylecgonin

„neaktivním metabolitem kokainu. Ukazuje na jeho přítomnost, zároveň však nejde o návykovou (ani psychoaktivní či toxickou) látku.“

8. Jelikož je benzoylecgonin neaktivní metabolit návykové látky, který neovlivňuje chování člověka ani schopnost člověka řídit motorová vozidla, žalobce logicky nemohl vědět a ani neměl možnost zjistit, že je pod vlivem této látky. Ohledně otázky účinků benzoylecgoninu žalobce navrhoval doplněk znaleckého posudku z oblasti toxikologie. Samotná přítomnost této látky automaticky nezakládá zavinění. To je nezbytné v každém případě prokazovat. Zavinění se musí vztahovat k řízení vozidla pod vlivem drogy (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2016, sp. zn. 8 Tdo 593/2016, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2011, č. j. 7 As 105/2010-96).
9. Žalobce neužil vědomě žádnou návykovou látku a nepociťoval na sobě žádné nestandardní účinky jakýchkoliv látek. Jediným momentem, kdy snad mohl užít návykovou látku, byl pátek 21. 10. 2022, tedy zhruba dva dny před silniční kontrolou. Popíjel se známými alkoholem. Nepamatuje si ale užití kokainu. Nepředpokládal, že by mohl být pod vlivem návykové látky. Rozhodnutí správních orgánů měla popsat, z čeho dovozují naplnění subjektivní stránky přestupku.
10. Žalovaný však neuvedl žádné skutečnosti, které by dokazovaly, že žalobce si byl nebo musel být vědom svého ovlivnění. Jen zmínil nedůvěryhodnost tvrzení o možném užití kokainu v pátek večer. Podle žalovaného totiž poločas rozpadu benzoylecgoninu činí 5 až 8 hodin. Z podkladů ve spise ovšem nic takového nevyplývá. Žalobce k tomu navrhoval pořízení doplňku znaleckého posudku. Žalovaný místo toho jen vyšel z konstatování obsahu důkazů v rozsudku Nejvyššího správního soudu (sic!), na nějž odkazoval. Byl mezi nimi i znalecký posudek, který ale žalovaný neviděl. Žalobce neměl možnost to zpochybnit a žalovaný obešel pravidla pro zodpovězení odborných otázek.
11. Žalobce považuje za pochybnou úpravu, kterou se stanovují limitní hodnoty návykových látek. Zpochybňuje samotnou formu úpravy v podzákoném právním aktu. Limity, jejichž překročení zdůvodňuje uložení sankce, musí být v zákoně. Za nesmyslnou považuje i hranici pro ovlivnění benzoylecgoninem na 25 ng/ml, pokud se nejedná o psychoaktivní látku jako je kokain, ale pouze o jeho psychiku neovlivňující metabolit. Nařízení podle jeho názoru nelze aplikovat, jelikož je v rozporu s čl. 39 Listiny základních práv a svobod („Listina“). Žalobce v té souvislosti odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2010, č. j. 3 Ads 42/2010-92.
12. **Žalovaný** ve vyjádření k žalobě, že námitky žalobce jsou obdobné jako v řízení před městským úřadem a v odvolání. V detailech proto odkazuje na odůvodnění svého napadeného rozhodnutí.

V. Posouzení věci

13. Žaloba *není důvodná*.
14. Žalobce vznáší dvě námitky: a) že mu správní orgány neprokázaly zavinění, b) že je celá použitá právní konstrukce ústavně pochybná. Soud tyto námitky v uvedeném pořadí vypořádá.

a. Žalobce jednal zaviněně – minimálně v nevědomé nedbalosti

15. Žalobce namítá neprokázání subjektivní stránky přestupku, jelikož si nemohl být vědom, že je pod vlivem návykové látky (benzoylecgonin).
16. Podle § 5 odst. 2 písm. b) řidič nesmí řídit vozidlo bezprostředně po užití jiné návykové látky nebo v takové době po užití jiné návykové látky, kdy by mohl být ještě pod jejím vlivem.
17. Právní úprava přestupku řízení motorového vozidla pod vlivem jiných návykových látek se v současné době (od nabytí účinnosti novely č. 233/2013 Sb., kterou se změnil zákon o silničním provozu) zakládá na tzv. analytickém principu. Projevem tohoto principu je určení předem stanovené hranice návykové látky v krvi, jejíž překročení zakládá domněnku ovlivnění touto návykovou látkou. Na základě zákonného zmocnění v § 5 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu nařízení vlády určuje pro každou z vybraných návykových látek tuto hranici, která vyplývá z poznatků soudních lékařů a soudních toxikologů (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 10. 2017, č. j. 7 As 298/2017-37, body 22 až 25).
18. Z úředního záznamu policie ze dne provedení silniční kontroly vyplývá, že provedený test vykázal pozitivní výsledek na kokain. Téhož dne odebral lékař při lékařském vyšetření v Psychiatrické nemocnici Brno vzorek biologického materiálu (moč, krev). Oba vzorky biologického materiálu, určily hladinu 26 ng/ml benzoylecgoninu. Podle § 5 odst. 2 písm. b) silničního zákona ve spojení s nařízením vlády je benzoylecgonin návykovou látkou, která v množství vyšším než 25 ng/ml zakládá domněnku ovlivnění.
19. Žalobce uvádí, že návykovou látku (kokain) neužil. Ani si jejího užití není vědom. Jediným momentem, kdy snad mohl užít návykovou látku, byl pátek 21. 10. 2022. Nepamatuje si ale užití jakékoliv návykové látky.
20. Domněnka založená nařízením vlády je vyvratitelná. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 6. 2017, č. j. 10 As 281/2016-38, uvádí, že „[s]právnost této domněnky může být zpochybněna zejména tehdy, je-li tu výrazný nesoulad mezi výsledkem krevního vyšetření a výsledkem vyšetření moči.“ Bude se tedy jednat o případy, ve kterých dochází k faktickým nesrovnalostem v naměřených hodnotách jednotlivými způsoby měření. Domněnku ale nemůže vyvrátit tvrzení o nevědomosti vlastního ovlivnění návykovou látkou, která je prokazatelně v krvi řidiče. Takové tvrzení v zásadě nebude mít na odpovědnost pachatele vliv (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 10. 2017, č. j. 7 As 298/2017-37, body 25 a 26).
21. Žalobcovy námitky jsou přesně tou kategorií námitek, které nemohou mít na jeho odpovědnost za přestupek vliv. Žalobce se pokouší vyvrátit domněnku ovlivnění návykovou látkou argumentem o povinnosti správních orgánů prokázat jeho ovlivnění i přes vznik této domněnky. To by však bylo v přímém rozporu se smyslem a účelem fungování institutu vyvratitelné domněnky, která by – pokud by se prosadily tvrzení žalobce – vůbec nemusela existovat. Vyvrátit ji mohou jiné skutečnosti, např. výše uvedené nesrovnalosti v měření.
22. Právní úprava řízení motorových vozidel pod vlivem návykové látky se v oblasti přestupkového práva navíc výrazně odlišuje od trestní úpravy, tj. úpravy protiprávního jednání s vyšší mírou nebezpečnosti. Skutková podstata trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky v § 274 trestního zákoníku předpokládá, že pachatel je „ve stavu vylučujícím

způsobilost“. Tento stav však u každého nastává v jiný moment. Je zde potřeba určit přesnou míru ovlivnění pachatele. Z toho důvodu je v řízení o trestném činu ohrožení pod vlivem návykové látky na místě vypracování znaleckého posudku, kterým se určí míra ovlivnění žalobce se zohledněním jeho individuálních fyzických a psychických vlastností.

23. Argumentace trestní judikaturou Nejvyššího soudu, která má podpořit tvrzení žalobce, že je třeba určit konkrétní míru ovlivnění žalobce návykovou látkou i v řízení o přestupku, tedy není přiléhavá. Takový postup je v rozporu s analytickým principem popsaným výše, který zákonodárce v minulosti do přestupkové právní úpravy zavedl právě s úmyslem objektivizovat stav ovlivnění jinými návykovými látkami. Ze stejného důvodu je nepřiléhavý rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2011, č. j. 7 As 105/2010-96, který nedopadá na zde používanou právní úpravu.
24. Posudek znalce z oboru toxikologie ze dne 27. 12. 2022 uzavřel, že v době odběru krve (a tím i v době skutku) byl žalobce pod aktuálním vlivem kokainu. Mimo jiné dodává, že obecným vlivem kokainu na řízení je rizikový styl jízdy bez zábran nepřiměřeně velkou rychlostí s přeceněním vlastních schopností, nepozornost, neklid, citlivost na oslnění, ale také pomalá jízda nebo měnící se rychlost v důsledku vyčerpání či ujždění před domnělým pozorovatelem.
25. Skutečnost, že si žalobce nebyl v době odběru krve vědom svého ovlivnění, každopádně není rozhodující. Nerozhoduje ani to, zda projevy ovlivnění zpozorovali policisté provádějící silniční kontrolu. Posudek z oboru toxikologie potvrdil zjištění z vyšetření na zásahové stanici Psychiatrické nemocnice Brno, že žalobce měl v krvi 26,0 ng/ml benzoylecgoninu. Hranice množství této látky pro vznik domněnky ovlivnění je 26,0 ng/ml. *Naměřená hodnota benzoylecgoninu tedy překračuje právem nastavenou hranici.* Toto překročení je následkem užití kokainu v období před řízením motorového vozidla a může způsobit ovlivnění touto látkou. Výrazný nesoulad mezi výsledky jednotlivých měření tu nevznikl.
26. Žalobce tedy měl při řízení v těle návykovou látku. A pokud spoléhal, že se již dříve užitá návyková látka neprojeví, tak minimálně nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem (aby řidiči motorových vozidel neřídili pod vlivem návykových látek), ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl. Jednal tedy minimálně v nevědomé nedbalosti [§ 15 odst. 3 písm. b) zákona o odpovědnosti za přestupky]. To ve skutečnosti pro založení jeho přestupkové odpovědnosti postačuje. Jednal zaviněně. Doplněk toxikologického posudku s ohledem na výše uvedený nebyl třeba.
27. Není pak pravdou, jak žalobce namítá, že z podkladů ve spise nevyplývá, že poločas rozpadu benzoylecgoninu činí 5 až 8 hodin. Žalovaný to sice ve svém rozhodnutí zmínil s odkazem na rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 4. 6. 2020, č. j. 60 A 1/2020-28 (bod 19). Nešlo tedy o rozsudek Nejvyššího správního soudu, jak žalobce tvrdí. Pak ovšem žalovaný odkázal na znalecký posudek z oboru toxikologie, který je součástí správního spisu. A ten potvrzuje skutečnost, že poločas rozpadu kokainu činí 0,7 až 1,5 hodin a v případě benzoylecgoninu 5 až 8 hodin (str. 7 posudku).
28. Námitka, že žalobce nenaplnil subjektivní stránku přestupku z důvodu nedostatku zavinění, tedy není důvodná.

b. Použitá právní úprava není protiústavní

29. Žalobce dále tvrdí, že úprava limitních hodnot jiných návykových látek formou nařízení odporuje čl. 39 Listiny.
30. Podrobně se touto otázkou zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 19. 1. 2017, č. j. 7 As 302/2016-28. Následnou ústavní stížnosti proti tomuto rozsudku Ústavní soud odmítl pro zjevnou neopodstatněnost usnesením ze dne 10. 5. 2017, sp. zn. IV. ÚS 891/17. Nejvyšší správní soud odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 23. 7. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 13/12. Identifikoval vady právní úpravy trestání, které již zakládají rozpor podzákonného předpisu (nařízení) s čl. 78 Ústavy a 39 Listiny. Jsou jimi například nedostatečně konkrétní zmocňovací ustanovení v zákoně, která nestanovují potřebná kritéria pro navazující úpravu v podzákonném předpise. Další vadou může být doplnění skutkové podstaty přestupku v podzákonném předpisu nebo neurčitost skutkové podstaty (blíže viz bod 22 rozsudku č. j. 7 As 302/2016-28).
31. V uvedeném rozsudku ale Nejvyšší správní soud uzavřel, že protiústavní vady v případě provedení § 5 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu nařízením vlády neshledává. Jedním z důvodů stanovení jasných mezních hodnot návykových látek v nařízení vlády, a nikoli přímo v zákoně, byla snaha reflektovat aktuální vědecký vývoj, který určuje, při jakých hodnotách daných látek v krvi je třeba řidiče považovat za ovlivněného takovou návykovou látkou. Vyplývá to i z důvodové zprávy k zákonu č. 233/2013 Sb., který vedl k zakotvení nynějšího znění § 5 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu. Stanovení těchto mezních hodnot má tedy odrážet aktuální a proměnlivý vědecký vývoj v této oblasti, k čemuž je skutečně z povahy věci vhodnější podzákonný právní předpis, který lze rychle změnit v reakci na případný vědecký vývoj. (bod 23 rozsudku č. j. 7 As 302/2016-28).
32. Nejvyšší správní soud nedospěl k názoru, že by vláda prováděcím předpisem doplňovala skutkovou podstatu, která by nebyla dostatečně upravena přímo v zákoně, jako tomu bylo v případě § 289 odst. 2 trestního zákoníku, jehož ústavnost posuzoval Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 13/12. V nyní posuzovaném případě je skutková podstata stanovena jasně přímo v § 5 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu: touto skutkovou podstatou je řízení vozidla řidičem bezprostředně po užití jiné návykové látky nebo v takové době po užití jiné návykové látky, kdy by mohl být ještě pod jejím vlivem. Nařízení vlády tedy nestanovuje arbitrárně, jaké množství návykové látky vláda považuje za (ne)přípustné. Na základě vědeckého poznání naopak upravuje v souladu se zákonným zmocněním limitní hodnoty množství návykové látky v krevním vzorku, při jejichž dosažení se řidič považuje za ovlivněného takovou návykovou látkou (bod 24 rozsudku č. j. 7 As 302/2016-28).
33. Stručně řečeno, skutková podstata řízení pod vlivem návykové látky je přímo v zákoně o silničním provozu. Nařízení vlády pouze závazně odráží vědecké poznatky ohledně množství návykové látky v krvi, při jehož dosažení je řidiče nutno pokládat za ovlivněného návykovou látkou. Nelze zde tedy shledat deficit, který kritizoval Ústavní soud ve zrušené části § 289 odst. 2 trestního zákoníku, který ponechal na výkonné moci, aby arbitrárně určila, jaké množství omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů je třeba pokládat za „množství větší než malé“ (bod 24 rozsudku č. j. 7 As 302/2016-28).
34. Kromě toho tu nelze shledat ani další deficit kritizovaný Ústavním soudem. Ustanovení § 5 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu ve vazbě na nařízení vlády totiž netrpí nedostatečnou mírou určitosti pro své adresáty. Ostatně ani sám žalobce neupozorňuje na

jakoukoli nejednotnost, která by aplikaci této úpravy provázela. I Nejvyšší správní soud ji ve své předchozí judikatuře bez dalšího aplikoval, jak ukazuje jeho rozsudek ze dne 16. 6. 2016, č. j. 4 As 35/2016-31. Nejvyšší správní soud tedy nedospěl k názoru, že by nařízení vlády porušovalo zásadu vymezení trestného činu a trestu jen zákonem (bod 25 rozsudku č. j. 7 As 302/2016-28). Odkaz žalobce na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2010, č. j. 3 Ads 42/2010-92, který se netýkal nyní použité právní úpravy, není přílehlavý.

35. Ani námitka, že úprava v nařízení vlády odporuje čl. 39 Listina základních práv a svobod, z výše uvedených důvodů není opodstatněná.

c. Shrnutí

36. Soud shrnuje, že postup správních orgánů odpovídal zjištěnému skutkovému stavu, který má náležité podklady ve spisu. Žalobce prokazatelně byl pod vlivem návykové látky. Orientační test na drogy v průběhu silniční kontroly i testy odebraných vzorků vykazaly pozitivní výsledek na kokain, konkrétně metabolit kokainu. Jednalo se o množství, které podle nařízení vlády zakládá domněnku ovlivnění podle § 5 odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu. Žalobce se tedy dopustil přestupku podle § 125c odst. 1 písm. c) zákona o silničním provozu. Správní orgány rozhodly po právu.
37. Pouze na okraj soud podotýká, že si lze samozřejmě představit, že si stěžovatel opravdu nebyl vědom, že na něj droga zjištěná v jeho krvi mohla v době spáchání přestupku stále působit. Ostatně patrně jen on sám může vědět, jak a kdy se do jeho krve dostala. Vliv metabolitu kokainu na psychiku člověka a rychlost jeho odbourávání mohou být velmi individuální a těžko odhadnutelné. Ovšem právě i v této neodhadnutelnosti doby a povahy účinků spočívá rizikovost jakéhokoli užívání přípravků obsahujících tyto zakázané substance. Žalobce si těchto rizik měl být vědom (bod 26 rozsudku č. j. 7 As 302/2016-28).

VI. Závěr a náklady řízení

38. Soud pro nedůvodnost žalobních námitek žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 soudního řádu správního).
39. Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly (§ 60 soudního řádu správního).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 24. dubna 2024

Martin Kopa, v. r.

samosoudce